

ETS 128

LISAPROTOKOLL EUROOPA SOTSIAALHARTA JUURDE

Koostatud 5. mail 1988 Strasbourgis

Preambul

Käesolevale protokollile allakirjutanud Euroopa Nõukogu liikmesriigid, olles otsustanud võtta uusi meetmeid 18. oktoobril 1961 allakirjutamiseks avatud Euroopa sotsiaalharta (edaspidi harta) tagatud sotsiaalsete ja majanduslike õiguste kaitse laiendamiseks, on leppinud kokku alljärgnevas:

I OSA

Lepingupooled aktsepteerivad oma poliitikat kui eesmärgki, mille poole püüeldes nad rakendavad kõiki - olgu siseriiklikke või rahvusvahelisi- meetmeid, saavutamaks tingimusi, kus saab tulemuslikult ellu viia järgmisi õigusi ja põhimõtteid:

1. Kõigil töötajatel on õigus võrdsetele võimalustele ja võrdsele kohtlemisele töö- ja kutseküsimustes soost sõltumata.
2. Töötajatel on õigus saada tööga seonduvat informatsiooni ja konsultatsiooni.
3. Töötajatel on õigus osaleda töö- ja töökeskkonna tingimuste kindlaksmääramisel ja parandamisel.
4. Vanuritel on õigus saada sotsiaalset kaitset.

II OSA

Lepingupooled kohustuvad pidama end vastavalt III osas ettenähtule seotuks alljärgnevas artiklites sätestatud kohustustega:

Artikkel 1. Õigus võrdsetele võimalustele ja võrdsele kohtlemisele töö- ja kutseküsimustes soost sõltumata.

1. Et rakendada tulemuslikult õigust võrdsetele võimalustele ja võrdsele kohtlemisele töö- ja kutseküsimustes soost sõltumata, kohustuvad lepingupooled tunnustama seda õigust ning võtma meetmeid, tagamaks või edendamaks rakendamist järgmistes valdkondades:
 - töö saamine, kaitse vallandamise vastu ja kutsealane taasintegreerumine;
 - kutsenõustamine, kutseõpe, ümberõpe ja rehabilitatsioon;
 - töösuhte- ja töötingimused, kaasa arvatud töötasu;
 - karjäär, kaasa arvatud edutamine.
2. Sätteid, mis puudutavad naiste kaitset, eriti seoses rasedusega, sünnituseelse ja -järgse puhkusega, ei saa käsitada diskrimineerivana käesoleva artikli lõike 1 mõttes.
3. Käesoleva artikli lõige 1 ei takista asjakohaste meetmete võtmist, mille eesmärk on de facto ebavõrdsuse kõrvaldamine.
4. Teisi tegevusi, mida nende loomult või täitmise tingimustelt saab usaldada ainult teatud soo esindajatele, võib käesolevast artiklist või mõnest tema sättest välja arvata.

Artikkel 2. Õigus saada informatsiooni ja konsultatsiooni

1. Et rakendada tulemuslikult töötajate õigust saada informatsiooni ja konsultatsiooni, kohustuvad lepingupooled võtma ja toetama meetmeid, mis võimaldavad töötajatel või nende esindajatel kooskõlas siseriiklike õigusaktide ning praktikaga:
 - a) saada korrapäraselt või sobival ajal ning arusaadaval viisil informatsiooni neile tööd andva ettevõtte majandus- ja finantsolukorrast, mõistes, et teatud informatsiooni andmisest võidakse keelduda või lugeda seda konfidentsiaalseks, kui selle avaldamine võiks kahjustada ettevõtte huve; ja
 - b) saada enne töötajate huve oluliselt mõjutada võivate otsuste tegemist aegsasti konsultatsiooni, eriti otsuste puhul, millel võib olla suur mõju ettevõtte tööhõiveolukorrale.
2. Lepingupool võib käesoleva artikli lõike 1 rakendussfäärist välja arvata sellised tööalad, mis on kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja praktikaga ning hõlmavad ainult üksikuid töötajaid.

Artikkel 3. Õigus osaleda töö- ja töökeskkonna tingimuste kindlaksmääramisel ja parandamisel

1. Et rakendada tulemuslikult töötajate õigust osaleda ettevõtte töötingimuste ja töökeskkonna tingimuste kindlaksmääramisel ja parandamisel, kohustuvad lepingupooled

võtma ja toetama meetmeid, mis võimaldavad kooskõlas sisriiklike õigusaktide ning praktikaga töötajatel või nende esindajatel aidata kaasa:

- a) töötingimuste, töökorralduse ja töökeskkonna tingimuste kindlaksmääramisele ja parandamisele;
 - b) tervishoiu ja ohutuse tagamisele ettevõttes;
 - c) sotsiaal- ja kultuuriteenuste ning vastavate võimaluste loomisele ettevõttes;
 - d) neid küsimusi puudutavate õigusaktide järgimise järelevalvele.
2. Lepingupool võib käesoleva artikli lõike 1 rakendussfäärist välja arvata sellised tööalad, mis on kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja praktikaga ning hõlmavad ainult üksikuid töötajaid.

Artikkel 4. Vanurite õigus saada sotsiaalset kaitset

Et rakendada tulemuslikult vanurite õigust saada sotsiaalset kaitset, kohustuvad lepingupooled võtma või toetama kas otse või koostöös avalik-õiguslike ja eraõiguslike organisatsioonidega asjakohaseid meetmeid, mille eesmärk on eelkõige:

1. võimaldada vanuritel jääda võimalikult kauaks ühiskonna täieõiguslikeks liikmeteks, tagades neile:
 - a) piisavad vahendid, mis võimaldavad neil jätkata inimväärset elu ning osaleda aktiivselt avalikus, sotsiaal- ja kultuurielus;
 - b) informatsiooni vanuritele mõeldud teenuste ja vahendite ning nende kasutamise võimaluste kohta.
2. võimaldada vanuritel vabalt valida oma eluviis ning jätkata iseseisvat elu tuttavas ümbruses, kuni nad seda soovivad ja selleks võimelised on, tagades neile:
 - a) nende vajadustele ning tervislikule seisundile sobiva elukoha või elukoha kohandamiseks piisava toetuse;
 - b) nende seisundile hädavajaliku arstiabi ja muude teenuste osutamise;
3. austades nende eraelu, tagada hooldekodudes elavatele vanuritele kohane toetus ning osalemine hooldekodu elutingimusi puudutavate otsuste langetamisel.

III OSA

Artikkel 5. Kohustused

1. Iga lepingupool kohustub:
 - a) tunnistama käesoleva protokoll I osa nende eesmärkide deklaratsiooniks, mida ta taotleb kõigi nimetatud osa sissejuhatavas lõigus sätestatud sobivate vahenditega;
 - b) tunnistama end seotuks käesoleva protokoll II osa vähemalt ühe artikliga;
2. Artikkel või artiklid, mis on välja valitud kooskõlas käesoleva artikli lõike 1 punktiga b, tehakse Euroopa Nõukogu peasekretärile teatavaks ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimisel.
3. Lepingupool võib peasekretärile adresseeritud teatega hiljem deklareerida, et ta loeb end seotuks protokoll II osa mis tahes artikliga, mida ta käesoleva artikli lõike 1 tingimuste kohaselt ei ole veel siduvaks tunnistanud. Niisugused hiljem võetud kohustused loetakse ratifitseerimise, vastuvõtmise või kinnitamise lahutamatuks osaks ning nad saavad kolmekümnendal päeval pärast teate esitamise kuupäeva, varem võetutega võrdse jõu.

IV OSA

Artikkel 6. Võetud kohustuste täitmise järelevalve

Lepingupooled annavad käesoleva protokoll II osa nende poolt heakskiidetud sätete rakendamise kohta aru sotsiaalhartas artikli 21 järgi esitatavates ettekannetes.

V OSA

Artikkel 7. Kohustuste täitmine

1. Käesoleva protokoll II osa artiklite 1-4 sätteid tuleb rakendada:
 - a) siseriiklike õigusaktide kaudu;
 - b) tööandjate või tööandjate organisatsioonide ning töötajate organisatsioonide vaheliste kokkulepete kaudu;
 - c) neid kaht meetodit kombineerides;
 - d) muude sobivate abinõudega.

2. Käesoleva protokoll II osa artiklitest 2 ja 3 tulenevad kohustused loetakse täidetuks, kui neid vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 rakendatakse valdava enamiku töötajate suhtes.

Artikkel 8. Suhted harta ja käesoleva protokoll vahel

1. Käesoleva protokoll sätteid ei mõjuta harta sätteid.
2. Harta artiklid 22 - 32 ja artikkel 36 laienevad mutatis mutandis käesolevale protokollile.

Artikkel 9. Territoriaalne kehtivus

1. Käesolev protokoll kehtib iga lepingupoole põhiterritooriumil. Iga allakirjutanu võib allakirjutamisel või ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimisel Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsioonis täpsustada, millist territooriumi tuleb pidada tema põhiterritooriumiks.
2. Iga protokollile allakirjutanud riik võib kas allakirjutamisel või ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimisel või mis tahes hilisemal ajal Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud teates deklareerida, et protokoll hakkab kas tervikuna või osaliselt kehtima nimetatud deklaratsioonis nimetatud mittepõhiterritooriumil või territooriumidel, mille välissuhete eest allakirjutanud riik vastutab või mille eest ta on endale võtnud rahvusvahelise vastutuse. Selles deklaratsioonis määratakse kindlaks, milliseid käesoleva protokoll II osa artikleid allakirjutanud riik deklaratsioonis nimetatud territooriumide suhtes siduvaks loeb.
3. Käesolev protokoll jõustub eespool mainitud deklaratsioonis nimetatud territooriumi või territooriumide suhtes kolmekümnendal päeval pärast seda, mil peasekretär sai sellekohase deklaratsiooni.
4. Iga lepingupool võib mis tahes hilisemal ajal Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud teates deklareerida, et ta loeb end ühe või mitme territooriumi suhtes, kus protokoll käesoleva artikli lõike 2 kohaselt kehtib, siduvaks mis tahes artiklitega, mida ta pole selle territooriumi või nende territooriumide suhtes veel vastu võtnud. Niisuguseid hiljem võetud kohustusi loetakse asjaomase territooriumi suhtes esialgse deklaratsiooni lahutamatuks osaks ning neil on sellega võrdne jõud kolmekümnendast päevast pärast seda, mil peasekretär sai sellekohase teate.

Artikkel 10. Allakirjutamine, ratifitseerimine, vastuvõtmine, kinnitamine ja jõustumine

1. Käesolev protokoll on allakirjutamiseks avatud Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, kes on alla kirjutanud hartale. Protokoll tuleb ratifitseerida, vastu võtta või kinnitada. Riigid, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed, ratifitseerivad, võtavad vastu või kinnitavad käesoleva protokolliga samal ajal või pärast harta ratifitseerimist. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendid deponeeritakse Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde.
2. Käesolev protokoll jõustub kolmekümnendal päeval pärast kolmanda ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimist.
3. Iga lepingupoole suhtes, kes väljendab oma nõusolekut siduda end käesoleva protokolliga hiljem, jõustub protokoll kolmekümnendal päeval pärast ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimist.

Artikkel 11. Denonsseerimine

1. Lepingupool võib käesoleva protokoll denonsseerida viis aastat pärast protokolliga jõustumist enda suhtes või mis tahes järgneva kaheaastase ajavahemiku lõpul, teatades sellest mõlemal juhul kuus kuud ette Euroopa Nõukogu peasekretärile. Denonsseerimine ei mõjuta protokolliga kehtivust teiste lepingupoolte suhtes tingimusel, et lepingupoolte arv on alati vähemalt kolm.
2. Lepingupool võib vastavalt eelmises lõikes sätestatule denonsseerida mis tahes enda poolt vastuvõetud artikli protokoll II osas tingimusel, et ta jääb alati seotuks vähemalt ühe artikliga.
3. Lepingupool võib käesoleva artikli lõike 1 tingimuste alusel denonsseerida protokolliga või selle II osa mis tahes artikli mis tahes territooriumi suhtes, kus protokoll kehtib, esitades selleks deklaratsiooni vastavalt artikli 9 lõigetes 2 ja 4 nimetatud tingimustele.
4. Lepingupool, kes on ühinenud harta ja käesoleva protokolliga ning kes denonsseerib harta vastavalt selle artikli 37 lõike 1 sätetele, käsitatakse ühtlasi protokolliga denonsseerinuna.

Artikkel 12. Teated

Euroopa Nõukogu peasekretär teavitab Euroopa Nõukogu liikmesriike ja Rahvusvahelise Töübüroo peadirektorit:

- a) igast allakirjutamisest;
- b) igast ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimisest;
- c) igast käesoleva protokolliga jõustumise kuupäevast vastavalt artiklitele 9 ja 10;
- d) teistest käesoleva protokolliga seotud toimingust, teatest või informatsioonist.

Artikkel 13. Lisa

Käesoleva protokolliga lisa on selle lahutamatu osa.

Ülaltoodu kinnituseks on täievolilised esindajad kirjutanud alla käesolevale protokollile.

Koostatud Strasbourg'is 5. mail 1988 inglise ja prantsuse keeles. Tekstid on võrdselt autentset, ühes eksemplaris, mis deponeeritakse Euroopa Nõukogu arhiivi. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab tõestatud koopiad kõigile Euroopa Nõukogu liikmesriikidele.

PROTOKOLLI LISA

Protokolliga kehtivus kaitstavate isikute suhtes:

1. Välismaalased kuuluvad artiklitega 1-4 hõlmatud isikute hulka juhul, kui nad on teiste lepingupoole kodanikud, kes asjaomase lepingupoole territooriumil seaduslikult elavad või regulaarselt töötavad, tingimusel, et neid artikleid tõlgendatakse artiklite 18 ja 19 valguses. See tõlgendus ei mõjuta samasuguste abinõude kasutuselevõttu muude isikute puhul mis tahes lepingupoole poolt.

2. Lepingupool tagab võimalikult soodsa kohtlemise oma territooriumil seaduslikult viibivatele ja vastavalt 28. juulil 1951 Genfis alla kirjutatud põgenikustaatus konventsioonile ja selle 31. jaanuari 1967. aasta lisaprotokollile põgenikena määratletud isikutele, kusjuures see kohtlemine ei tohi mingil juhul olla ebasoodsam sellest, mis tuleneb lepingupoole poolt nimetatud konventsiooniga endale võetud kohustustest või mis tahes muudest nende põgenike kohta kehtivatest rahvusvahelistest dokumentidest.

3. Lepingupool tagab võimalikult soodsa kohtlemise oma territooriumil seaduslikult viibivatele ja vastavalt 28. septembril 1954 New Yorgis sõlmitud kodakondsuseta isikute konventsioonile kodakondsuseta isikutena määratletud isikutele, kusjuures see kohtlemine ei tohi mingil juhul olla ebasoodsam sellest, mis tuleneb lepingupoole poolt nimetatud aktiga endale võetud kohustustest või mis tahes muudest nende kodakondsuseta isikute kohta kehtivatest rahvusvahelistest dokumentidest.

Artikkel 1

Sotsiaalkindlustusküsimused, samuti ka muud töötü-, vanadus- ja toitjakaotustoetusega seotud sätted võib selle artikli mõjuulatusest välja jätta.

Artikli 1 lõige 4

Seda ei tõlgendata nii, et lepingupoole peaksid oma seadustesse või teistesse õigusaktidesse lülitama kutsealade nimekirja, mis kas töö laadi või muude asjaolude tõttu on ette nähtud vaid kindlast soost isikutele.

Artiklid 2 ja 3

1. Nende artiklite kohandamisel tuleb termini "töötajate esindajad" all mõista isikuid, keda nendeks tunnistatakse riigi seadustes või praktikas.

2. Väljend "riigi seadused ja praktika" tähendab sõltuvalt olukorrast lisaks seadustele ja teistele õigusaktidele ka kollektiivlepinguid, muid tööandjate ja töötajate esindajate vahelisi lepinguid, ning ka asjakohast pretsedendiõigust.

3. Nende artiklite rakendamisel mõistetakse termini "ettevõtte" all materiaalsete ja mittemateriaalsete osade kogumit, mis olles või mitte olles juriidiline isik, on loodud kaupade tootmiseks või teenuste osutamiseks tulu saamise eesmärgil ning mis määrab ise kindlaks oma käitumise turul.

4. Uskkonnad ja nende loodud institutsioonid võib isegi siis, kui need institutsioonid on lõike 3 tähenduses mõistetavana, jätta nende artiklite rakendamiseks välja. Asutused, mille tegevus on kantud teatud ideaalidest või mis juhivad kindlast riigi seadustega kaitstud moraaliarusaamadest, ideaalidest ja kontseptsioonidest, võib jätta nende artiklite rakendamiseks välja määral, mis on vajalik asutuse suunitluse kaitseks.

5. Kui mõnes riigis kasutatakse artiklites 2 ja 3 sõnastatud õigusi mitmesugustes ettevõtte üksustes, siis loetakse nendest sätetest tulenevad kohustused selle lepingupoole poolt täidetuks.

Artikkel 3

See tingimus ei mõjuta riikide volitusi ega kohustusi, mis on seotud töötervishoiu- ja ohutuse eeskirjade vastuvõtmisega, ega nende rakendamise seireorganite volitusi ja vastutust.

Termin "sotsiaal- ja kultuuriteenused ning vastavad võimalused" tähendab selliseid mõne ettevõtte poolt töötajatele pakutavaid sotsiaal- ja/või kultuurivahendeid ja teenuseid nagu sotsiaalabi, spordiväljakud, emade toad, raamatukogud, laste puhkelaagrid, jne.

Artikkel 4 lõige 1

Selle lõike rakendamisel osutab väljend "võimalikult kauaks" vanuri füüsilistele, psühholoogilistele ja vaimsetele võimetele.

Artikkel 7

Töötajaid, keda see artikkel artikli 2 lõike 2 ja artikli 3 lõike 2 alusel ei hõlma, vastavate töötajate arvu kindlaksmääramisel ei arvestata.